

«Мистецтво співу»

Здібність до творчості закладений природою в кожній дитині. Дуже часто вона гальмується або втрачається, якщо вчасно не розпочата робота з розвитку цих неоцінених природних даних.

Сучасні діти живуть в пришвидшеному, стрімкому та енергійному ритмі життя. Вони не приймають авторитарного тону й тиску, мають креативне мислення, власну точку зору, цікавий погляд на речі, а понад усе їх захоплює творча діяльність, зокрема музична.

Більшість дітей хочуть займатися музикою «для себе». Їм подобається освоювати ази гри на музичних інструментах, підбирати мелодії на слух, створювати власні музичні композиції, імпровізувати. А отже – вчитися музики по іншому, не так як на традиційних музичних заняттях. Такі діти приходять у гуртки закладів позашкільної освіти.

Головною умовою успішних занять музикою є насамперед власний інтерес дитини до занять музикою, захопленість процесом.

Ключова роль в цьому процесі належить педагогу, який знає – як заохочувати дітей, якими повинні бути заняття для дітей з різними музичними обдаруваннями, в якій атмосфері потрібно проводити заняття. Від його компетентності та професіоналізму залежить – чи прийде дитина в заклад і залишиться в ньому.

Голос – найприродніший музичний інструмент, даний людині від народження. Як і будь-яким іншим інструментом, ним треба вчитися користуватися. Голос має кілька основних характеристик: тембр (індивідуальне забарвлення), діапазон (висота звучання), сила (гучність), які можна розвинути і якісно поліпшити за допомогою спеціальних вправ, індивідуальних для кожного.

Для співу народжена будь-яка людина – просто не кожен з нас оцінив і розвинув свої природні здібності дані йому від народження. Але, при бажанні, зайнятися вокалом і добитися певних успіхів можна практично в будь-якому віці.

Мистецтво співу малює в нашій уяві певні образи, відображає наші емоційні стани. У процесі співу приймає участь не тільки звук, але й що не менш важливо, осмислене слово. Вокал в даному випадку можна розглядати як певний технологічний процес художнього співу.

Із-за великої популярності і потужного емоційно-психологічного впливу на слухачів, так само, як і на самих виконавців, вокальне мистецтво по праву вважається більш дієвими ліками морально-естетичного виховання, духовного і тілесного оздоровлення.

Таким чином, вокальне мистецтво найсильніший засіб гуманізації суспільства. Це дуже впізнаваний, улюблений і поширений серед людей цілого світу різновид музичного творення.

Інструменталісту вручається вже готовий і налаштований музичний інструмент, а вокаліст зобов'язаний сам створити й налаштувати свій «живий музичний інструмент» – і постійно підтримувати його в формі та вдосконалювати. Цей інструмент підкоряється не тільки музичним, а й фізіологічним, психологічним і навіть медичним законам. Внаслідок того у вокалістів особливі завдання – в міло користуватися власним живим музичним інструментом.

Заняття вокалу

Розвиток слуху

Для співу необхідно розвинути музичний слух і (внутрішній слух), який, всупереч загальноприйнятій думці і приказці «ведмідь на вухо наступив», є у кожної людини і розвивається в 100% випадків.

Вивчення основ музичної грамоти розвине хорошу координацію між слухом і голосом, що допоможе співати чисто і впевнено. Спів допомагає проаналізувати мелодійну сторону музики, розвиває слух і (внутрішній слух).

Постановка голосу і постановка дихання

Основою голосоутворення є дихання. Для того, щоб співати твори будь-якої складності потрібно навчитися користуватися своїм диханням і голосовим апаратом, тобто "поставити голос", оскільки для різних музичних стилів необхідна різна "постановка голосу".

Оздоровчий ефект співочого дихання маловідомий, але актуальний для кожного. Справа в тому, що співаки дихають не так як звично дихають більшість з нас, а заповнюють повітрям нижню частину легенів, що призводить до активного скорочення діафрагми і м'язів черевної порожнини. Таке дихання з одночасним масажним ефектом насичує кров великою кількістю кисню, сприяючи покращенню роботі всіх життєво важливих систем організму.

Займатися вокалом корисно в будь-якому віці. Спочатку треба перевірити, наскільки розвинений музичний слух і налагоджена координація між слухом і голосом. Якщо при цьому будуть виявлені деякі проблеми (не можете точно повторити звук, мелодію), значить на допомогу прийде сольфеджіо. Заняття сольфеджіо розвивають вміння відтворити голосом почуту мелодію або окремо взяті звуки, тобто налагоджується координація між слухом і голосом. І тоді вже можна навчатися вокалу, поставити голос, розвинути вокальний діапазон і підготувати репертуар.

Заняття співом допоможуть:

- налагодити координацію роботи голосового апарату;

- розширити діапазон, збільшити силу і міць голосу;
- розвинути слух;
- звільнитися від затискачів;
- долучитися до музичної культури через знайомство й освоєння нових творів у різних музичних жанрах.

Сучасний естрадний спів давно відійшов від канонічних принципів співу й у своєму розвитку з величезною швидкістю рухається вперед. На занятті естрадного вокалу розвиваються вміння виконувати відомі естрадні пісні (поп, рок, соул, R&B, реп, хіп-хоп та інші напрямки естрадної музики), пісні з кінофільмів і мультфільмів, романси тощо. Перший етап будь-якого заняття вокалу, в тому числі і заняття естрадного вокалу – це постановка дихання і постановка голосу. На наступному етапі в роботу додається мікрофон і спів під мінус або живий супровід.

Розвиток і реалізація природних голосових можливостей відбувається поступово. Оптимальним порядком вважається проходження декількох етапів. На першому етапі здійснюється постановка голосу, причому це актуально для будь-яких видів вокалу (естрадного, класичного та ін.) Далі відбувається освоєння прийомів естрадного вокалу.

І на останньому етапі здійснюється найважливіше і в той же час найскладніше – формується унікальний, пізнаваний голос, з характерною манерою співу і конкретним сценічним образом.

Треба зазначити, що правильна постановка голосу є дуже значущим моментом у розвитку і реалізації голосових даних.

Як прийнято вважати, при правильній постановці навіть невеликий голос може звучати сильно. Вокал, крім усього іншого, це ще і гарне дихання, що в свою чергу означає відмінну роботу всіх внутрішніх органів людини. Тому заняття вокалом, навіть на любительському рівні, оздоровлює ваш організм.

Наразі вокалісти збагачують свій тембр голосу за допомогою вокальних прийомів.

Вокальний ніс Twang додає голосу дзвінкого металевого звучання, завдяки чому голос звучить потужно і щільно. Не варто плутати гугнявість і twang, оскільки це абсолютно різні поняття. Є спеціальні вправи на букву «н» або «м» для відчуття близького носового звуку, що допоможуть навчитися користуватися цим прийомом без призвуку гнусавості. Виконання цих вправ вимагає від вокаліста володіння дихальним апаратом і контролю стану м'якого піднебіння та гортані.

Rattle. Вокальний прийом rattle або гарчання в естрадному співі зустрічається досить часто. Додаючи його до свого репертуару, необхідно звернути увагу на правильне звуковидобування й опору звуку. Він робиться за допомогою грудного резонатора, а не зв'язок. Рик відчувається в грудях, завдяки чому звучить більш щільно.

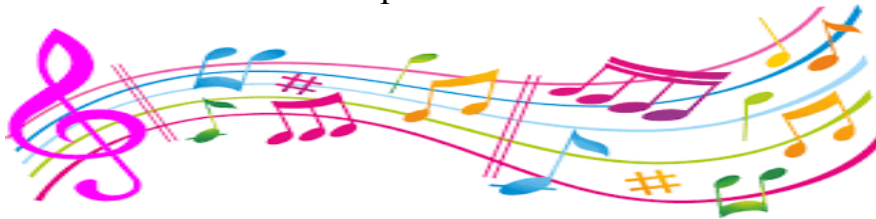
Свистковий йодль. Йодль – це різка зміна регістрів. А свистковий йодль – це різкий перехід у високу теситуру, що знаходиться вище фальцету. За звучанням нагадує свист, через що й отримав свою назву. Оскільки це надзвичайно високі ноти, їх виконують на зручну голосну. Для переходу у свистковий регістр виконавцю необхідно мати хорошу еластичність голосових зв'язок і володіти фальцетом.

Vocal fry. Техніка vocal fry або фрай додає до звучання голосу легкий хрип. Його принцип полягає в координуванні голосового апарату, зокрема зв'язок, при якому відбувається перехід із робочого режиму в режим розслаблення. Не плутайте vocal fry з затиском м'язів горла.

Belting. Більшість естрадних співаків використовує belting при співі високих нот. Він характеризується змішуванням у правильних пропорціях нижніх і верхніх резонаторів, направленням потоку повітря у тверде піднебіння. Для того, щоб навчитися цього прийому, необхідно добре володіти опорою звуку й координованим видихом. Найчастіше ним користуються в поєднанні з іншими вокальними прийомами.

Щоб підвищити свою вокальну майстерність, вкрай важливо навчитися правильно і виразно говорити.

Безпосередньо над розвитком активності артикуляційного апарату і проблемами мови працюють педагоги з техніки мови, а також логопеди. Педагог з вокалу обов'язково приділяє велику увагу красі мови. Він ставить дихання і артикуляцію, вчить користуватися своїми вокальними здібностями.

Є спеціальні вправи, які допомагають розвитку артикуляції.

Існує ряд гімнастичних вправ для губ, щік, мови, які слід виконувати кожен день. Ці вправи будуть не зайвими, навіть якщо ви вважаєте свою мову досить правильною. Існує ряд творів, які виконуються виключно голосом і при цьому вокаліст виспіває твір за допомогою слів і фраз. Інші ж твори виконуються зовсім без слів як таких. Мелодія у свою чергу утворює повноцінний музичний твір.

Практична вокальна педагогіка завжди буде складним мистецтвом, так як стикається з великими індивідуальними відмінностями вихованців та їх різноманітними реакціями і тому педагог повинен розуміти об'єктивну, науково доведену на сьогоднішній день картину вірного звукоутворення.

Сучасна вокальна наука зробила крок далеко вперед, має принципово нові судження про природу співочого голосу. У виконанні вокальної музики особливо важливий саме тембр, тому що він допомагає виразити емоції навіть у тих випадках, коли вокальна музика передбачає відсутність слів і тексту як такого. Виконавець повинен володіти вмінням регулювати діапазон голосу, його глибину і тембр.

Показано, що розумна організація виконавцем резонаторної системи, значно збільшує результативність голосоутворення, тобто коефіцієнт корисної дії голосового агрегату, без додаткових зусиль з боку гортані і тим самим є як би «дармовим джерелом» акустичної активності голосу. Видатні співаки саме з цього ключа черпають силу, красу і невтомність власного голосу.

Діапазон голосу для виконання вокальної музики повинен бути не тільки досить великий, але й дуже добре розроблений. Діапазон може змінюватися завдяки роботі голосових м'язів. І те, наскільки добре розроблені ці м'язи, визначає, чи зможе виконавець взяти дуже високі або дуже низькі ноти. Саме розвиненість голосових м'язів, м'язів шії та грудної клітини визначає можливості самого голосу людини.

Для того, щоб діапазон був більш глибоким, слід постійно розвивати всі ці види мускулатури, і не дивлячись на хороший голос спочатку він може дуже багато втратити за рахунок тембру і модуляцій, які без розвиненої м'язової системи дуже складно, а часом просто неможливо виконати.

Якщо людина відчуває сильні позитивні або негативні емоції, то вони напряму можуть вплинути на діапазон звуків, які будуть відтворювати його голосові зв'язки. Тому, якщо людина відчуває, наприклад, сильну злість, то діапазон голосу при цьому може як підвищитися так і знизитися. І чим більш гострим стає відчуття злості, тим вище або нижче стає діапазон голосу.

Мистецтво резонансного співу

Резонансна техніка співу... Що це таке? Це те, що надає голосу зовсім особливе, співоче, незалежно від типу голосу і його сили. Це те, що завжди привертає увагу, примушує слухати, затамувавши подих, захоплює і хвилює слухача, якщо у нього є хоча б частка вокально-естетичного почуття і слуху. Це те, що в тій чи іншій мірі володіє виконавець. Таких тисячі. Це те, чого немає у поганого співака. Таких мільйони. І це, нарешті, те, чим досконало володіє видатний майстер вокального мистецтва. Таких одиниці.

Голосовий апарат співака складається, як відомо, з трьох основних частин: дихання, гортані і резонаторів, і співочий процес забезпечується злагодженою роботою всіх цих компонентів.

"Мистецтво співу - мистецтво дихання"

З досвіду великих співаків мабуть варто згадати наступне "... в основі вокальної педагогіки лежать пошуки резонаторів...".

У співі немає ніяких секретів, ніяких інших можливостей у голосі, крім резонансу. Тому резонаторне налаштування – вірний механізм творення голосу не можна втрачати ні за яких обставин. Втративши резонанс, перестаєш бути співаком...". Проблема сучасних початківців співаків якраз і криється в тому, що вони намагаються мовною манерою посилити голос і так співати, що сильно травмує зв'язки.

Керуючись цими порадами ви зможете навчитися правильно володіти своїм голосом, вдосконалювати свою вокальну техніку.

Від природи кожній людині дані здібності до співу і вже від самої людини залежить, чи захоче вона розвинути їх.

**Матеріали підготувала методист
ЧОЦЕВ «Юність Буковини»
Надія Вовк**